שערי יצחק

השיעור השבועי

מפי מרן הגאון

הרב **יצחק רצאבי** שליט"א

פוסק עדת תימן

נמסר במוצש"ק

פינחס

תמוז ה'תשע"ז ב'שכ"ח

בבית המדרש "פעולת צדיק"

בני ברק

לק"י

נושאי השיעור:

ביאור דברי המדרש בנוגע לפסוק 'אסוף אסיפם' וגו', כי גזר הדין על הגלות היה צריך להיות בעשירי בטבת, והקב"ה דחה זאת לי"ז בתמוז שזהו בקיץ.

תשובה עפ"י זה לקושיא על דברי הרד"א שכתב, כי אם היה חל עשירי בטבת ביום שבת לא היה נדחה, וכן ביאור דעת החולקים עליו עפ"י מדרש אחר.

תשובה לשאלה, האם לעתיד לבוא ישבו בעזרה כל מלכי בית דוד אשר היו בעבר.

גזירת החרבן חלה בכל שנה ושנה, ובדורנו החרבן הוא המכשירים הטמאים.

התייחסות מרן שליט"א לדברים בטלים שפורסמו על מה"ר אברהם ערוסי הלוי זצ"ל, שכביכול בספרו 'תועפות ראם', הוא חזה את פלאי המכשירים הסלולריים עם תמונות וכו', שישנו בזמנינו.

דברי מרן שליט"א שפורסמו בספר 'בנין שלום', ודברים שהביא בשם הר"א ערוסי הלוי הנ"ל בעניין הפגישות שבין החתן והכלה לפני חתונתם.

בענייני הטכנולוגיה והמכשירים הסלולריים בהלכה.

דברים בשבח הקובץ החדש 'יום השביעי' על מלאכות טוחן ולש, מאת הרה"ג משה רצאבי שליט"א.

כל הזכיות שמורות

יוצ"ל ע"י מוסדות יד מהרי"ץ בני ברק
טלפקס: 03-5358404. נייד: 050-4140741
דוא"ל: yad@**maharitz.co.il**

להאזנה לשיעור דרך הטלפון:
קול יהודי תימן – 072-33-23-642
שלוחה 6
קול הלשון – 03-6171031
מספר השיעור בדיסקים ובקו "קול יהודי תימן" – 407

השיעור מוקדש להצלחת ידידנו
רבי מורן נסים הי"ו.
המקום ברוך הוא ימלא כל משאלות ליבו לטובה,
אכי"ר.

בזכות מיודענו רבי **מורן נסים** יצ"ו, זכינו להדפסת והפצת החוברת שערי יצחק שיצאה לאור כעת, הכוללת את הדברים שדיברנו בכנס היסוד להקמת קרית מהרי"ץ בעמנואל, שחל בהילולת מהרי"ץ זיע"א יום כ"ח ניסן. וגם את השיעור שאחריה, אחרי מות קדושים, אשר גם הוא כולל כמה וכמה עניינים ויסודות.

זכות רבי מורן יצ"ו בזה היא גדולה, כי בעיקבות תרומתו אנו מדפיסים את החוברת בתפוצה גדולה. בשיעורים הללו נאמרו דברים חשובים, לכן הדפסנו כמות רבה יותר, כפי יזמתו של ידידנו מנהל מוסדותינו יד מהרי"ץ הרב שילה יגאלי הי"ו. ויהי רצון שכן ירבה וכן יפרוץ, ונוסיף כהנה וכהנה להגדיל תורה ולהאדירה, אמן.

יישר כחו של הרב **שילה יגאלי** יצ"ו ושל רבי **מורן נסים** יצ"ו על חלקם בהפצת החוברת, יה"ר מלפני המקום ברוך הוא שיזכו להגדיל תורה ולהאדירה ביתר שאת ויתר עז. אכי"ר.

ביאור דברי המדרש בנוגע לפסוק 'אסוף אסיפם' וגו', כי גזר הדין על הגלות היה צריך להיות בעשירי בטבת, והקב"ה דחה זאת לי"ז בתמוז שזהו בקיץ. תשובה עפ"י זה לקושיא על דברי הרד"א שכתב, כי אם היה חל עשירי בטבת ביום שבת לא היה נדחה, וכן ביאור דעת החולקים עליו עפ"י מדרש אחר.

בסייעתא דשמיא, יש לנו חידוש גדול, המובא במדרש תנחומא בפרשת תזריע אות ט"ו. למרות שבעוונותינו הרבים חרב בית מקדשינו ותפארתנו, גלינו מארצנו ונתרחק מעל אדמתנו, מכל מקום הקב"ה עושה זאת בחן וחסד וברחמים, עד כמה שאפשר.

כך אומר המדרש שם, **טובה גדולה עשה עם ישראל. כיצד? שבעשרה בטבת היו ראויין ישראל לגלות מירושלם, שכן הוא אומר** [יחזקאל כ"ד, ב'], **בֶּן אָדָם כְּתָב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה' וגו'. מה עשה הקדוש ברוך הוא? אמר, אם יוצאין עכשיו בצִנה, הם מתים. מה עשה? המתין להם, והגלה אותם בקיץ.**

את הפטרת 'אסוף אסיפם', אנו קוראים בתשעה באב. נוהגים לפתוח בה בדבר טוב, להתחיל בפסוקים **עָמְדוּ עַל דְּרָכִים וּרְאוּ וְשַׁאֲלוּ לִנְתִבוֹת עוֹלָם וגו'** [שם ו', ז']. אבל עיקר ההפטרה היא, מהפסוקים 'אסוף אסיפם'. אמנם רגילים לחשוב, כי 'אסוף אסיפם' הוא פורענות, וכמו שתרגם אונקלוס, **שיצאה אשיצנון אמר יְיָ** וכו', שהוא מלשון כליה רח"ל, אבל לפי המדרש הזה, בפסוק זה יש גם הוראת חסד.

ממשיך המדרש ואומר, **הוא שהנביא אומר** [ירמיה ח', ג'], **אָסוֹף אֲסִיפֵם נְאֻם יְיָ, ואין אסוף אסיפם אלא גלות, שנאמר** [מיכה ב', י"ב], **אָסוֹף אֶאֱסוֹף יַעֲקֹב כֻּלָּךְ. והמתין להם עד הקיץ, ואח"כ הגלה אותם. וזה שנאמר** [דניאל ט', י"ד], **'וַיִּשְׁקֹד עַל הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי צַדִּיק אֱלֹהֵינוּ'.**

הקב"ה שקד על הרעה, לטובת עם ישראל. ופירוש 'שקד' היינו, שהוא השתדל שיהיה לעם ישראל טוב, וכמו שכתוב בחז"ל [עיין כתובות דף ה' ע"א ועוד], שהם 'שקדו' לעשות תקנות מסויימות. אפילו שהקב"ה היה צריך להביא רעה לעולם, כי בעוונותינו הרבים לא היתה ברירה, בכל זאת חשב הקב"ה כיצד להיטיב עמנו.

המצור על ירושלם, נמשך מעשירי בטבת, אז סמך מלך בבל את ידו על ירושלם, ועד י"ז בתמוז. בי"ז בתמוז הבקעה העיר, זהו אחד מהדברים הקשים שאירעו בי"ז בתמוז. ובתשעה באב לעת ערב, הציתו הגויים אש בהיכל. אמנם תמוה, הרי המצור הזה הוא מדי הרבה זמן?

יש בנושא זה, חילוקי דעות. דעת מהרש"א והצפנת פענח, שבאותה שנה עצמה, שבה צרו על ירושלם, הבקעה העיר. ויש אומרים, שהמצור לקח שנה וחצי. ויש מוסיפים ואומרים, כי המצור לקח שנתיים וחצי. ויש מוסיפים יותר ואומרים, שהמצור ארך שלוש וחצי שנים.

הקב"ה מחכה לעם ישראל בתוך זמן המצור, אולי יתעוררו לחזור בתשובה. אבל ידוע, שזה לא עזר, ובעוונותינו הרבים, עם ישראל לא חזרו בתשובה.

אומר על כך המדרש דלעיל, שבעשירי בטבת היו ראויים עם ישראל לגלות, וזהו שאמר הקב"ה ליחזקאל, 'כתב לך את שם היום את עצם היום הזה'. אבל ריחם הקב"ה על ישראל, שלא יצאו בחורף, בזמן ששולטים הצנה והקרירות, כי אם יצאו אז עלולים עם ישראל לחלות ולמות ח"ו, ומפני־כן דחה הקב"ה את הגלות לקיץ.

דורש על כך המדרש את הפסוק 'אסוף אסיפם', כי אסיפה היא מלשון גלות, ולקמן נראה בעז"ה כיצד גם המשך הפסוק מסתדר עם דרשת חז"ל.

לפי דברי המדרש תנחומא דלעיל, יש לנו תירוץ נפלא וברור לשאלה ידועה. מפורסמת שיטת הרד"א [בהל' תענית דף רנ"ד], ומקורה בגאונים, כפי שכתב הרב תיקון יששכר, שאילו היה חל צום עשירי בטבת בשבת, הצום לא היה נדחה, והיו מתענים בשבת. [הבאנו זאת בשיעור מוצש"ק פרשת ויגש, שנה זו].

לפי הלוח שלנו, לא יתכן שיחול עשירי בטבת בשבת, רק קורה לפעמים שהוא חל בערב שבת. אבל דבריו אמורים, לזמן שקידשו ישראל את החודש עפ"י הראיה, שאילו היה חל צום עשירי בטבת בשבת, היו מתענים בשבת, מפני שהוא שווה ליוהכ"פ שהוא דוחה את השבת. אסמכתא לדבר מהפסוק דלעיל, 'בעצם היום הזה', ללמדנו שהוא שווה ליוהכ"פ. מה יוהכ"פ דוחה את השבת, אף עשירי בטבת דוחה את השבת.

שואלים הרבה מן המפרשים, היאך יעלה על הדעת, שעשירי בטבת יהיה חמור מתשעה באב? הרי אפילו תשעה באב שחל בשבת, נדחה ליום ראשון. וכי עשירי בטבת חמור יותר מתשעה באב? ומדוע עשירי בטבת, חמור מכל התעניות האחרות? מהגם שהרמב"ם ורש"י והמאירי אומרים במפורש, כי צום עשירי בטבת, נדחה מפני השבת. וכן אנו נוקטים להלכה, על איזה צד שיכול לחול בשבת, כי כך נפסק בש"ע בפשטות.

גם הבית יוסף [או"ח סימן תק"נ] אומר על דבריו, **איני יודע, מנין לו זה.** שאלנו את השאלות האלו בעבר, והבאנו כמה וכמה אופנים לתרצן. אבל התירוץ שאנו רוצים לומר בס"ד עפ"י המדרש, הוא ממש חלק.

לדברי המדרש דלעיל, דבריו מובנים הפלא ופלא. המדרש מחדש לנו, כי גזר הדין על החרבן היה בעשירי בטבת, ולפי האמת היינו צריכים לצאת אז לגלות. אבל ריחם עלינו השי"ת, שלא נגלה בחורף, בכדי שלא יהיה לישראל כליה גמורה.

דברי המדרש הנ"ל, מבארים היטב את שיטת הגאונים והרד"א, שצום עשירי בטבת חמור אפילו מתשעה באב, כי בו היה עיקר הגזירה. לכן, אם יחול עשירי בטבת בשבת, יצומו בעצם היום. משא"כ תשעה באב, שהוא רק בגדר "ממלא מקום".

וכיון שכן הוא, מוכרחים אנו ליישב ולבאר את שיטת החולקים, הלא הם הרמב"ם ורש"י, וכפי שנפסק להלכה, מה הם ישיבו על דברי המדרש?

אפשר להסביר את הדבר בשני אופנים. ניתן ליישב בפשיטות ולומר, כי אף שבפועל נגזרה הגזירה בעשירי בטבת, מכיון שלמעשה לא היתה אז הגלות, אין להחמיר בצום זה כ"כ. והנה במסכת תענית [כט.], **אמר רבי יוחנן, אלמלי הייתי באותו הדור, לא קבעתיו אלא בעשירי, מפני שרובו של־היכל בו נשרף. ורבנן, אתחלתא דפורענותא עדיפא.** לדעת רבנן, אפילו שרובו של ההיכל נשרף בעשירי, עדיף לקבוע את התענית בזמן התחלת הפורענות.

אמנם, הני מילי בהתחלת החרבן בפועל. אבל בנושא שלנו, לגבי עשירי בטבת, מסתבר שאין גזר הדין בשמיים מחשיב זאת כהתחלת הפורענות, רק התחלת הפורענות במציאות, היא שמחייבת קביעת תענית חמורה.

אפשר לתרץ תירוץ שני, עפ"י המובא במדרש אחר [איכה רבתי א יד] כעין התנחומא דלעיל, אבל בשינוי קצת. לפי שינוי זה תובן שיטת החולקים על הרד"א כמו שנסביר בס"ד, וכנראה שהם תופסים לעיקר כפי גירסא זו.

תוכן השינוי הוא שבתנחומא מבואר שגזר הדין היה בעשירי בטבת, אבל במדרש רבה מובא שהגזירה היתה צריכה להיות בתקופת טבת. [ידוע שהשנה מתחלקת לארבע תקופות. תקופת תשרי, תקופת טבת, תקופת ניסן ותקופת תמוז, וכל תקופה היא למשך שלושה חֳדשים]. [הערה: בתנחומא הקדום אות י"ג כתוב 'בטבת' סתם. העורך].

הרי שאין לנו הכרח שהגזירה מחייבת אותנו לצום דוקא ביום עשירי בטבת, כי הגזירה לא היתה תלויה ביום עצמו. והיינו, שיתכן למשל כי ביום ה' בטבת נגזרה הגזירה, ויתכן גם שהיא נגזרה בט"ו בטבת, וכדומה. ומאחר שאין לנו ידיעה מתי בדיוק נגזרה הגזירה, ורק אנו יודעים שהגזירה נקבעה בתקופת טבת, ממילא אנו יכולים להבין ולסבור שצום זה לא ידחה שבת, וכפי החולקים על הרד"א.

המדרש מדבר על הפסוק, **נִשְׁקַד עֹל פְּשָׁעַי בְּיָדוֹ.** 'נשקד' היא מלה הטעונה פירוש. המדרש מביא לזה כמה פירושים, ובפירוש השני כתוב במדרש בזה"ל, **נשקד, שי"ן כתיב.** ביאור הדבר הוא כי מלת 'נשקד' היא בשי"ן שמאלית, וכיון שלא נכתבה בסמ"ך, אפשר לקרותה 'נִשקד' בשי"ן ימנית. ומבאר זאת המדרש ואומר, **שקד הקדוש ברוך הוא, איך להביא עלי את הרעה.**

הקב"ה עשה את החרבן בתשומת לב, שלא יהיה בצורה מדי קשה – **אמר, אם אני מגלה אותן בתקופ(ו)ת טבת, הרי הן לוקין בצנה, ומתין. אלא הריני מגלה אותן בתקופת תמוז, שאפילו הן ישנין בדרכים וברחובות, אין אחד מהם ניזוק.** אפילו יישנו בדרכים וברחובות מתוך עייפות ומתוך הצער, לא ייארע להם מאומה. בדרך כלל ישנים בלילות, ואז הקור קשה יותר. אפילו הכי יכולים עם ישראל לישן בגלותם ולא ייארע להם מאומה.

דבר אחר, 'נשקד', שקד איך להביא עלי את הרעה. אמר, אם אני מגלה אותם בתקופת טבת, 'אין ענבים בגפן ואין תאנים בתאנה'. אלא הריני מגלה אותם בתקופת תמוז, שיש ענבים בגפן ויש תאנים בתאנה, ואפילו 'אין העלה נבל'.

לפי־זה מובן קשר הפסוק לתחילתו. נאמר בירמיה [ח', י"ג], **אָסֹף אֲסִיפֵם נְאֻם יְיָ, אֵין עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה, וְהֶעָלֶה נָבֵל, וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם.** כך פירוש הפסוק לפי הנחלת בנימין שם, אומר הקב"ה 'אָסֹף אסיפם' בתחילת הפסוק, אם אַגְלֶה את ישראל בעת האסיף, דהיינו בסוכות ובחֳדשי החורף, אז 'אין ענבים בגפן ואין תאנים בתאנה', ובדרך לא יהיה להם אוכל להרגיע את נפשם. וגם 'העלה נבל', כי בחורף יש שלכת, ואין צל בכדי לפוש ולנוח מטורח הדרך.

'ואתן להם יעברום', אמר הקב"ה שילכו במקומות שמצוי להם אוכל, כמבואר במדרש שם בהמשך.

מעתה מיושבים שתי השיטות, הפלא ופלא. אנו רואים, שישנו מקור מחז"ל לדברי הרד"א, ויש מקור לדברי הרמב"ם וסיעתו.

אמנם, יש להקשות לכאורה, מדוע אומר הקב"ה במקום טבת, שיגלו בקיץ. הרי החורף נגמר בניסן, ומדוע צריך הקב"ה להמתין עד תמוז, הרי אפשר לצאת לגלות כבר בחודש ניסן?

אם נרצה לתרץ שלא עשה כן הקב"ה, מפני שבניסן יש את חג הפסח, ולא רצה הקב"ה לבטל לנו את השמחה. וכן יש לומר בחודש סיון, שלא רצה הקב"ה לבטל לנו את השמחה בנתינת התורה. אבל מה נענה על חודש אייר, הרי גם הוא מחֻדשי הקיץ, והוא פנוי מחגים ומועדים, ומדוע דחה הקב"ה את הגלות עד תמוז ואב?

ראיתי בספר 'שומר אמת' [דף רצב], שגם הוא הקשה על המדרש דלעיל, ממה שאמרו חז"ל [תנחומא בא] לגבי יציאת מצרים בזה"ל, **אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת** [תהלים סח ז], **אין בכושרות, אלא חודש שהוא כשר** לצאת, **לא חמה ולא גשמים.** בחר הקב"ה את חודש האביב להוציא בו את ישראל ממצרים, כי הוא לא חם ולא קר. וקשה, אם הקב"ה לא רצו שתהיה הגלות בזמן הקור, היה לו להגלותם בזמן ניסן?

תירץ על כך השומר אמת, כי בזמן יציאת מצרים היו ראויים ישראל להיגאל, לכן בחר להם הקב"ה חודש מתאים, אבל בגלות, לא היו ראויים ישראל "לקבל פרס", לכן דחה זאת הקב"ה לחודש תמוז בכדי להענישם. וז"ל, **אבל כאן נענשו ישראל לצאת בקיץ ובחום.**

דבריו הללו אינם נוחים לי כ"כ, כי לפי מה שהוא אומר אזי גם הגלות שנעשתה בתמוז היא לשם כוונת עונש. ביאור הדבר, כי הקב"ה לא רוצה להגלות את ישראל בחורף, שמא ימותו בצנה. ובהתחלת הקיץ גם אי אפשר, כי זה מדי תענוג עבורם. לכן, בכדי שיסבלו את החום הקשה של חֲדשי תמוז ואב, אמר הקב"ה שיגלו בחדשים אלו, על דרך מה שאמרו חז"ל, 'שלהי דקיטא קשה מדקיטא'. הדבר אינו נראה לי כ"כ, כי מובן מהמדרש שהיה מדת רחמים בהעברת הגלות לחודש תמוז, ולפי דבריו יש בזה צד עונש. לקמן אי"ה נאמר הבנה אחרת בזה, אבל נקדים לזאת את המובא בספר הנ"ל חידוש נאה.

התוס' בכתובות [ל. ד"ה הכל] מביאים מדרש [בראשית רבה פרשה טו] בזה"ל, **אמר לו אנטונינוס לרבי, "צלי עלי".** ידוע שרבי ואנטונינוס היו חברים, ופעם אחת ביקש אנטונינוס מרבי שיברכהו. **אמר לו** רבי, **"רחמנא לישיזבך מצינתא"** – השם ב"ה יצילך מהצנה ומהקרירות. **אמר לו** אנטונינוס, **"דא צלותא היא יתיר, חד כסו, וצינתא אזלא".** וכי זו ברכה, מה הבעיא? אם קר, לובשים מעיל, והקרירות כבר לא משפיעה ולא מזיקה.

אמר לו רבי, **"תשתיזב משרבא"** – יצילך ה' מהחום. **אמר לו "הא כדו צלותא, דכתיב, 'אֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ'** [תהלים יט ז]" – זו אכן ברכה טובה, כי מהחום אין איך להסתתר. אם נמצא אדם בשמש, והיא מכה עליו, אין לו מה לעשות. קיבל זאת אנטונינוס.

כותב בספר שומר אמת שם כך, **התוס' בכתובות דף ל' מביאים משם המדרש רבה, אנטונינוס ביקש ברכה מרבי, אמר לו רחמנא לישיזבך מצנתא. אמר לו אנטונינוס, האם לזה צריך ברכה? יתיר חד כסו וצנתא אזלא** – לובשים בגד נוסף והקור כבר לא מפריע. **אמר לו רחמנא לישיזבך משרבא. אמר ליה, כדו צלותא.** זוהי ברכה טובה, **דכתיב 'ואין נסתר מחמתו'.**

טוען השומר אמת על המדרש דלעיל, שהקב"ה עשה טובה עם ישראל שלא להוציאם בחורף, ותמוה, אדרבה וכי עדיף שיצאו ישראל לגלות בקיץ? הרי בקיץ 'אין נסתר מחמתו' כפי שמבואר במעשה דלעיל. לצאת בקיץ זה הרבה יותר גרוע מלצאת בחורף, כי בחורף אפשר להתלבש, 'וצנתא אזלא'?

תירץ על כך השומר אמת, דשאני זמן היציאה לגלות, שהרי הגויים הרשעים לקחו את בגדיהם של ישראל רח"ל, ואין להם מעתה דרך להינצל מן הקרירות. מי שמצויים לו בגדים, אכן קשה לו השרב. אבל בעניינינו שהפשיטו

את היהודים מבגדיהם, אין להם דרך להגן על עצמם.

מבואר שיותר קשה לאדם חום מקור, כי מפני הצנה יכול להוסיף עוד כסות אחת, וצנתא אזלא וכו'. דוקא אם יש בגד להוסיף הוא מהני להגן מפני הצנה. אבל כשהלכו לגלות לקחו מהם את בגדיהם, והרבה נותרו במערומיהם, ויותר קשה הצנה מהחמה. וזה מוכח מהא דמעיקרא לא בירכו רחמנא לישיזבך משרבא, אילולא טענה דחד כסו.

לפי דברי השומר אמת הקודמים יוצא, כי לא רצה הקב"ה לתת לעם ישראל לצאת לגלות בחודש אייר, אף שלא חל בו לא פסח ולא שבועות, מפני שהקב"ה רצה להענישם שיסבלו בחום. כבר אמרנו שלכאורה זה לא הפשט. אם הקב"ה כבר מרחם על ישראל, היה לו לרחם עליהם לגמרי. ואף שאולי יש טעם בדבריו, נראה לי בס"ד תשובה אחרת, טובה יותר.

חודש אייר אינו בא בחשבון, גם לא סיון ולא ניסן. הברירה מעיקרא היתה רק לתקופת טבת או לתקופת תמוז, ולא היתה אפשרות אחרת. חדשים אלו בלבד, הם היו מלכתחילה חָדשי פורענות. זאת אני אומר לבד ממה שידוע שחטא המרגלים היה בתשעה באב, ואמר להם הקב"ה, אתם בכיתם בכיה של חנם, חייכם שתבכו בו בכיה לדורות.

המקור למה שאנו אומרים, הוא ממה שכתוב בזוהר הקדוש [ויקרא נח.] שחדשים אלו הם חָדשי דין. הבאתי את דברי הזוהר האלו בש"ע המקוצר [ח"ז סימן רו הערה סד, דף מג], לגבי 'הא מכשטא', הרומז לחדשים הראויים לעשיית חתונות.

כך הלשון בש"ע המקוצר שם, **איתא בזוהר אחרי מות דף נ"ח ע"א ד"ה ויאמר, דזמנין אית בשתא דרעוא אשתכח (ופירש במקדש מלך, אדר ניסן אייר סיון), וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח (תמוז אב טבת שבט), וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח ותליא (אלול תשרי מרחשון כסלו), יעו"ש.**

ביאור הדברים בקצרה הוא, שישנם חדשים בשנה אשר הם חָדשי רצון, והם אדר ניסן אייר וסיון. ויש זמנים שהדין מצוי בהם והם זמני פורענות, כי מדת הדין שולטת בהם, והם תמוז אב טבת ושבט. ויש חדשים ממוצעים שהם אלול תשרי מרחשון כסלו. הרי מפורש לנו שטבת ושבט, תמוז ואב, הם חָדשי פורענות ששולט הדין בעולם.

היו לקב"ה שתי אפשריות לזמן הגלות. או בטבת או בתמוז. שאר חָדשי השנה, כניסן ואייר וכו', מאן דכר שמייהו? לכן, אפילו שמבחינת הקיץ היה מתאים להגלותם כבר אז, עכ"פ אנו לא דיברנו בכלל על חדשים אלו, כי בשאר הזמנים לא פועלת מדת הדין. [צריך לעיין איך זה מסתדר עם הנודע מן המקובלים שימי ספירת העומר הם ימי דין. יב"ן].

תשובה לשאלה, האם לעתיד לבוא ישבו בעזרה כל מלכי בית דוד אשר היו בעבר.

כהמשך למה שדיברנו בשיעורים האחרונים על שכלולי הטכנולוגיה בבית המקדש, שאנו מצפים ומייחלים לבניינו, נביא שאלה מעניינת. נשאלתי זאת מאת ידידי הרב יואב חלא המסור של בית מדרשנו כאן פעולת צדיק, יצ"ו, הגבאי המעל מה שידוע [עיין יומא כה.] כי **אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד.** והיינו שאין היתר למלכי ישראל וקל וחומר שאר האנשים לשבת בעזרה. היחידים יכולים לשבת הם מלכי שבט יהודה. על דוד נאמר [שמואל ב ז יח], **וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יי.** מזה לומדים חז"ל כי רק לדוד המלך ולזרעו כשהם מלכים יש היתר לשבת בעזרה.

בעבור איסור זה, עשה ירבעם מלך ישראל את העגלים שלו. מרוב גאוותו שלא יכל לראות

את רחבעם מלך יהודה יושב בעזרה, והוא יצטרך לעמוד, כי אם הוא ישב ייחשב הדבר מורד במלכות, מפני כן הוא חטא והחטיא את ישראל וכו' כידוע.

אם כן יש לדון על מה שיהיה לעתיד לבוא, בו יקומו כל מלכי בית דוד הצדיקים לתחיית המתים, האם כולם ישבו בעזרה, או לא? אין ספק שמשיח בן דוד מלך ישראל ישב בעזרה. אבל שאר המלכים, כשלמה ואסא, ושאר המלכים הצדיקים שיקומו לתחייה, האם כולם ישבו בעזרה?

שורש הספק הוא, כי אף שמלכי בית דוד בהיותם מלכים בפועל היו יושבים בעזרה, הרי אז הם לא יהיו מלכים בפועל, כי לאחר שיקומו כולם לתחייה ייבחר רק מלך אחד, והוא דוד המלך, כאמור, **וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם** [יחזקאל לז כה], ואי אפשר להיות שני מלכים בכתר אחד.

כתוב במפרשים שהיה היתר גם לשאול המלך לשבת בעזרה וכן למלכים שלפניו, כיום שהם היו עוד לפני מלכות בית דוד. כמו כן הם אומרים שגם לחשובים ולמובחרים שבעם היה גם היתר לשבת בעזרה.

והנה לעתיד לבוא יקומו כל אותם צדיקים לתחייה, ונשאלת השאלה, האם לכולם יהא מותר לשבת בעזרה מפני כבודם, בכדי שלא יתבזו. כי לכאורה אי אפשר לומר להם לעמוד, מפני שבעבר הם ישבו, ואיך עתה הם יירדו דרגא. ולאידך גיסא יש לומר שעליהם לעמוד, כי עתה הם אינם מלכים, וכמו שאמרנו שאין אפשרות שיהיו כמה מלכים בדור אחד?

מן השמים אסתייעא לי מילתא לתת רעיון לדרך הישיבה אז. אף שכמובן איני קובע לקב"ה מה לעשות... אנו אומרים רק השערות מליבנו, ותו לא.

יש בירושלמי [יומא פ"ג הל"ב, סוטה פ"ז הל"ז, פסחים פ"ה הל"י. וכן הוא בשוחר טוב על תהלים, פ"א ד"ה דבר אחר] מאן דאמר, כי אפילו למלכי בית דוד אין ישיבה, וכל ההיתר שלהם הוא להיסמך לכותל בלבד. ומה שכתוב על דוד המלך שהוא ישב, היינו, **שיישב עצמו לתפילה.**

במקומות מסויימים, סמיכה נחשבת כישיבה. ומשמע מדברי הירושלמי לפי אותה דעה, כי לשאר אנשים אסור גם להיסמך על הכותל, ורק למלך מותר להיסמך לכותל.

לפי זה יש לנו פשרה לעתיד לבוא. הנה להלכה לא קיימא לן כדעה הזו שבירושלמי, שהרי הרמב"ם [סנהדרין פי"ד הל"ב, מלכים פ"ב הל"ד, בית הבחירה פ"ז הל"ו] פסק שלמלכי בית דוד בלבד מותר 'לשבת' בישיבה ממש. לכן אפשר לחדש ולומר שדוד המלך אשר הוא יהיה משיח ה', יוכל לשבת בעזרה ממש. ולכל המלכים האחרים והאנשים החשובים יינתן היתר להישען על הכותל. וכל העם יצטרכו לעמוד ממש. כך נראה לעניות דעתי לומר בכדי שלא יהיו בזיונות.

גזירת החרבן חלה בכל שנה ושנה, ובדורנו החרבן הוא המכשירים הטמאים.

אמרנו שעל הקושיא דלעיל – מה המיוחד בעשירי בטבת, שלדעת הרד"א הוא דוחה שבת, נאמרו כמה וכמה תירוצים. לא ניכנס כעת לכל היישובים, רק נזכיר מה שאמר החתם סופר עפ"י מה שהוא מצא בספר 'דן ידין' שהוא פירוש על 'ספר קרניים'. לדבריו, כיון שבעוונותינו הרבים חודש טבת היה תחילת הפורענות, בו נקבע החרבן גם בכל שנה ושנה.

כך הלשון בספר חתם סופר [תורת משה ויקרא דרשה לז' אדר], **כמו שאז גזרו ב"ד של מעלה והחליטו שייחרב הבית, אין לך שנה שאין קללתה מרובה מחברתה, וכל דור שלא נברא ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו. נמצא בכל שנה ושנה מתחדש חרבן חדש.**

כאשר אמרתי את דברי החת"ס הנ"ל בשיעור 'ליל ששי' זה לבחורי הישיבות יצ"ו, שאל אותי אחד מהם, "איזה חרבן קורה בדורנו בכל שנה ושנה? הרי בית המקדש כבר נחרב?". השבתי לו שהחרבן הוא ה'אייפון' ודומיו. ירד לעולם מכשיר טמא ומשוקץ כ"כ, וכי יש לך צרה וחרבן גדולים מזה?

אם היינו זכאים, היינו מונעים את ביאת האסון הזה לעולם. אבל מזה שנגזר החרבן הזה, שמע מינה כי איננו זכאים לכך.

התייחסות מרן שליט"א לדברים בטלים שפורסמו על מה"ר אברהם ערוסי הלוי זצ"ל, שכביכול בספרו 'תועפות ראם', הוא חזה את פלאי המכשירים הסלולריים עם תמונות וכו', שישנו בזמנינו.

לפני כמה חדשים פרסמו בכתבי העתים תגלית מיוחדת. הודיעו על 'הגאון התימני שחזה לפני כמאה שנה את פלאי הפלאפון במדוייק'. 'הוא גם חזה את מכשיר הפלאפון עם התמונות'. אני כבר חושש שיאמרו, שאם אותו גאון חזה את המכשיר עם התמונות אולי יש לכך איזה היתר, כי הוא היה נראה לו בחזון כעין נבואה...

ברצוני לתקן את האמור ולהדגיש כי הכל דברים בטלים ממש. אני אומר זאת כיון שפנו אלי כמה וכמה אברכים בנושא, ודחיתי אותם אז, כי מעיקרא לא רציתי להגיב על כך בפומבי. [אם כבר אשכנזים מכבדים בפרהסיא רב תימני, למה דוקא אנחנו נפעל לבטל זאת] אבל **לַכֹּל זְמָן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם** [קהלת ג א].

הדבר מובא בגליון קול ברמה [גליון 316 כסלו ה'תשע"ז עמוד 6]. בכותרת נכתב כך, **הגאון התימני שחזה לפני 100 שנה את פלאי הפלאפון – במדוייק!** ובפנים המאמר הם כתבו, **אם חשבנו שהדור הזה המציא את כל ההמצאות, כדאי להתבונן בכת"י נדיר שהתגלה ממש באלה הימים, של אחד מגאוני תימן ומקובליה, שחי לפני יותר ממאה שנים, וכמה מן הקטעים שבו גרמו לתדהמה ואלם** [אולי צריך לומר 'והלם'. אך נראית כוונתם מלשון אילם, שהוא שותק] **בקרב כל מה ששזף את עיניו בהם.**

את הציטוטים מסמרי השיער הללו, אנחנו מקבלים וכו' – הוא בעל הכת"י – **המוגדר כ'המרכז להפצת יהדות תימן', וברשותו אוסף נדיר של כאלף כתבי יד תימנים, שחלקם הוצאו כבר לאור, וחלקם ממתינים.**

בין כתבי היד וכו' אפשר למצוא גם כתבים של מהרי"ץ ורבי שלום שבזי. לאחרונה הוציא המכון פירוש של רבי שלום שבזי על מגילת אסתר, שהיה גנוז – כמו רבבות הכתבים האחרים – בכד חרס בתימן.

דברים אלו, בטלים הם. אף אחד בתימן, לא שם כתבים בכדי חרס. אולי כשהעבירו אותם ממקום למקום, שמרו אותם בכדי חרס. גם בשביל הגניזה, שמו הכתבים בכדי חרס, מפני כבודם. מסתבר, שהדברים עברו בצורה שאינה מדוייקת.

כשעזבו אבותינו את ארץ תימן, רבים לא יכלו להעלות עמם את רוב ספריהם לארץ ישראל, יש אולי כאלה שגנזו את כתביהם בכדי חרס. הלכה זו נאמרה לגבי ספר תורה, שאם הוא בלה, גונזים אותו בקבר תלמיד חכם בתוך כלי חרס [או"ח סימן קנד סעיף ה]. וכך עשו אבותינו לספרים שלא יכלו לשאתם לארץ ישראל, וקברו אותם באדמה. ומי שיכל להעלותם אתו לארץ ישראל, הטמינם בתוך חביות וכדומה, וכך העלם. ברור שלא הטמינו כתבים בכלי חרס סתם.

בהמשך המאמר נכתב כך, **כתב היד הנוכחי מכיל פירוש ייחודי על חמשה חומשי תורה, של הגאון הצדיק רבי אברהם ערוסי זצ"ל, שעלה מתימן לארץ ישראל, עשרות שנים לפני**

שהגיעו לכאן אנשי 'מרבד הקסמים'. טעות זו היא נפוצה יותר, אנשים קוראים לעליית התימנים לארץ בשם 'מרבד הקסמים', וזו טעות. עליית העיראקים נקראת כך. עליית התימנים נקראת – 'על כנפי נשרים'. סיבת הטעות נובעת מכך ששתי העליות היו סמוכות.

אבל דברים אלו, לא הם העיקר. כעת תשמעו היטב.

הרב ערוסי הגיע לארץ כבר לפני יותר ממאה שנה, ואת כתב היד שהתגלה זה עתה, הוא הצליח לשרטט עוד בהיותו שם, בגולת תימן. מובן מדבריהם שכל ספרו זה של מהר"א ערוסי נתחבר עוד בהיותו בתימן. **כל הפירוש שלו על התורה הוא מיוחד במינו, ומי אנחנו שנסכים עליו.**

אבל, כשהיגענו לפרשת בא בספר שמות, שם הוא מפרש את ענייני הכישוף שעשו מכשפי פרעה, מעלה המחבר כמה משפטים המתארים במדוייק. אבל ממש במדוייק, את צורת ה...פלאפונים של ימינו. מפליא הדבר, לפני מאה שנה חזה ונתנבא מהר"א ערוסי זצ"ל את הפלאפונים המצויים כיום?

הרב ערוסי כתב את הדברים בסגנון של 'מה יקרה בדורות הבאים'. לצערי הדברים האלו הם שקר וכזב כפשוטם, ולהלן נבאר זאת בעז"ה.

כך הוא כותב. 'ועכשיו יש פליאה חדשה, שאם היו שני אחים, אחד מתימן ואחד מארץ ישראל, ויש לכל אחד מהם קופה קטנה בחיקו, וכשרוצה לדבר לו, מקשקשת כפעמון בתוך חיקו, ויודע שקורא לו חבירו, ופותחה'... הם לא קראו את כתה"י נכון, ולקמן נבאר את העניין אל נכון. לא כתוב בתועפות ראם 'מתימן, 'מארץ ישראל'. אלא בבי"ת. אין המדובר על שני אחים הנמצאים זה בתימן וזה בארץ ישראל.

מהר"א ערוסי חונן בסגנון מעניין, והוא ממש בעל לשון עסיסית. כל מלה אצלו בעלת טעם. בנוסף הוא היה פייטן וגוברא רבא, ממש תלמיד חכם משכמו ומעלה.

היש הגדרות יותר ברורות מאלו באשר למכשירים הניידים של ימינו? – 'מקשקשת כפעמון בתוך חיקו ויודע שקורא לו חבירו'. וכי מה זה אם לא הפלאפונים של ימינו?

אבל המחבר, שכנראה היה לו שיח ושיג בענייני קבלה, לא מסתפק בדור הישן של הפלאפונים... הוא הולך קדימה, ומתאר גם את הדור החדש (שלא אושר על ידי הרבנים ומורי ההוראה). וכותב שעל ידי השיחה שנוצרת בין שני אנשים 'הוא רואה אותם לפניו'. כבר רואים תמונות. ממש משוכללים. **'ונותן לו שלום, ומשיב לו, ומדבר עמו פנים בפנים, כאשר ידבר איש אל רעהו מקצה הארץ ועד קצותה'...**

ואם לא די בדברים אלו על הפלאפונים, ממשיך הרב ערוסי בכתב היד שלו, ומתאר את ה...ניתוחים הפלסטיים של ימינו, שאיש עדיין לא חלם עליהם בתקופה ההיא. וז"ל, 'זאת ועוד אחרת, שיתחכמו להחזיר לזקן בן שבעים שנה, כבן שלושים שנה, על ידי חכמה להשיר שערות לבנות, ולהעמיד לו שערות שחורות, ולהמשיך הקמטים ולמלאותם בשר, ולהבריאו מבלי שום ספק'... חכמה מיוחדת להחזיר לאדם זקן בן שבעים את בריאותו, הזקן נהיה שחור, הקמטים מתמלאים, וממש נסים ונפלאות מתחוללים בו.

הדברים הנשמעים ממש כלקוחים ממש ממציאות החיים של המאה ה–21, עלולים להתפרש כ...בלתי אמינים. היתכן? האם אפשר להעלות על הדעת תיאור כה מדוייק של המכשירים הניידים המופיע בכתב היד ששורטט בתקופה בה לא חלמו עדיין על קו–טלפון רגיל?

מקפידים להדגיש, **שכתב היד נבדק על ידי כל הגורמים המחקריים המתמצאים בכתביה של יהדות תימן, וכולם יחד, וכל אחד לחוד, אישרו שמדובר בכת"י מהימן ומדוייק. החוקרים הרבו להלל גם את דמותו של המחבר, הרב ערוסי עצמו, שהיה ידוע ומפורסם בגולת תימן כאחד מגדולי הרבנים שהותירו את חותמם על היהדות התימנית המפוארת. כתב היד של הרב ערוסי, והגילויים המדהימים המופיעים בו, מגלים טפח ומכסים טפחיים על כל כתבי היד של גדולי יהדות תימן שנכתבו בקדושה.**

לצערנו, הם יותר מדי משבחים את החוקרים ואת המחקרים, ונודף מזה ריח שאינו טוב. בדרך כלל אין לחוקרים ירא"ש בעוונותינו הרבים. אם מדגישים את דבריהם, הרי זה מראה שנותנים להם חשיבות מסויימת, כביכול יש בהם את זה. בכלל לא ראוי להשתמש בסגנון המילה 'מחקר'.

צריכים לדעת בנוסף כי מלת 'מחקר' פירושו רוב החיפוש. על הפסוק, **אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ** [תהלים צה ד] פירש מהרי"ץ [עץ חיים ח"א דף צט.], שענייננו **הוא רוב החיפוש**. החוקרים מחפשים הרבה, אך לצערנו הם שטחיים ותרים אחר תגליות מעל פני השטח. אם היו מעמיקים בחיפושיהם, הם היו מבינים היכן לשים כל דבר במקומו הראוי.

לא ראוי לשבח ולהלל את החוקרים, וצריכים לדעת את מוגבלותם.

ובכל אופן, במה שהם סיימו על גדלות מהר"א ערוסי, אין ספק שזה נכון. אבל בשביל לברר את הדבר לאמתו, הבאתי לפני הציבור כאן כעת את גוף הספר בעצמו. הם הביאו רק כמה שורות המועתקות מספרו, אבל השקר מתברר מהמשך דברי הרב המחבר שם. [ונצרף לקמן בסוף החוברת [עמ' 21–20, צילום הדפים מתוך כתב ידו].

לפני שנקרא מתוך ספרו, נקדים את ששלח לי ידידנו הרב אסף לוי יצ"ו מביתר בזה"ל, **בעניין הכת"י של מה"ר אברהם ערוסי זצ"ל, שנדברתי עם רבינו שליט"א, לאחר שראיתי בידיעון מקומי שהתגלגל לידי.** מה שהקראתי מקודם מגליון 'קול ברמה', זה המפורסם בבני ברק, אבל הוא ראה ידיעון אחר מביתר.

שם פרסמו אודות הכת"י שהוא מלפני יותר ממאה שנה, והביעו התפעלות רבה ממה שכתב בפירושו לפרשת בא, אשר נראה כי חזה את עידן הטכנולוגיה והפלאפונים של ימינו המשוכללים ביותר, אף שבתקופתו לא עלה בדמיון אפילו קו הטלפון הפשוט של תחילת המצאתו בעולם.

וכשסיפרתי זאת לכת"ר, השיבני שלא נראה לו כי חזה את המכשירים של ימינו ממש. אלא שכנראה הבין כך ממה שהראו לו איזה דבר שהתפתח בימים ההם, וכיון שהידיעון הנזכר לא היה לפני בעת דברי עם כת"ר, כי שם ציטטו את לשונו של מהר"א ערוסי זצ"ל, וזכורני שמלשונו לא משתמע לשני פנים, על כן לא הבנתי את דברי מו"ר שליט"א. והן היום ביקשתי מעורך הידיעון הנזכר שישלח לי מה שפורסם שם, והנה זה כאן מוגש לעיני כת"ר. הוא שלח אלי צילום מאותו ידיעון שהתפרסם שם.

ורצוני בחוות דעתו הרמתה, בפרט שנודע לי לפני כמה ימים שכתה"י עצמו כבר נמצא לפניו, ואם אפשר ויוכשר הדבר לגלות עוד פרטים אודותיו. ביקרא דאורייתא. אסף לוי. ביתר.

באותו ידיעון מביתר מובאת הכותרת כך, **מרבד ה'קסמים'. כת"י נדיר שהתגלה לאחרונה של אחד מחכמי תימן ומקובליה שחי לפני 100 שנה, מגלה כי חזה כבר אז את... פלאי הפלאפון, גם של הדור החדש, במדויק. מדהים.**

אתם מבינים, שמחברי העיתונים מוכרחים למלא את הדפים בתוכן. לכן הם כותבים, 'מדהים' וכיו"ב. זה גם בשביל לגרות את האנשים לקרוא את הכתבה, אחרת לא תהיה להם פרנסה. העיתונאים מחפשים ידיעות מרעישות למשוך את לבות הקוראים. ואם אין, הם נותנים בקערה "תבלין". אבל מכאן ועד האמת, הדרך רחוקה...

באותו ידיעון חזרו בהרבה דברים על מה שהתפרסם מקדם בגליון 'קול ברמה', **על כתב היד הנוכחי מגלה וכו' בבטאון 'קול ברמה' היוצא לאור על ידי משה צורן בשכונת רמת אלחנן בבני ברק, כי הוא מכיל פירוש ייחודי על חמשת חומשי התורה של החכם הצדיק רבי אברהם ערוסי זצ"ל** וכו'.

לא ניתן להעלות על הדעת תיאור כה מדוייק של המכשירים הניידים, ואפילו שיחות וידאו טרנס אטלנטיות, כפי שמופיע בכתב יד ששורטט בתקופה בה לא העלו עדיין במחשבה את קו טלפון הרגיל. עיקר הכוונה שם היא שמהר"א ערוסי חזה את המכשירים המשוכללים של ימינו.

מהר"א ערוסי זצ"ל חיבר הרבה ספרים, לבד מהספר הנזכר בידיעון דלעיל. אני הזכרתיו בכמה מקומות, גם מספרים אחרים שהוא חיבר. והנה לפניכם הספר 'תועפות ראם' בעצמו. ספר זה הוא חיבור על התורה, וממנו העתיקו כותבי העת דלעיל את ההמצאות המדוברות.

ספר תועפות ראם כולל חידושים על התורה. כך הוא כותב בפתיחת הספר, **חידושי וטעמי תורה, מה ששמעתי מפני רבנים זקנים בעלי המשרה, והם טמירין בלבי מכד הוינא זעירא. אי בעית אימא קרא, אי בעית אימא סברא. עתה יעצוני רעיוני לאדלקא בוצינא דנהורא וכו'.**

מקור הדברים אינו בפרשת בא כמו שהם כתבו, ולגבי המכשפים, אלא הוא בפרשת וארא, וללא שום קשר לכישוף ולמכשפים. האמת היא שבכלל לא ברור לגמרי כי מה שכתוב שם הוא חלק מהספר, כי מהר"א ערוסי לא הספיק לסיים את אותו חיבור, כי הוא נכתב בעת זקנותו, ורואים איך שהוא מתחיל דברים ואינו גומרם. ועל הכותרת בנושא זה לא מוזכר 'תועפות ראם', כמו שהוא בדרך כלל בשאר חלקי הספר, כך שיתכן שאין זה מגוף הספר. המדובר על שני עניינים אלו, שכנראה, במקרה נכתבו כאן.

גם לא נכון לומר שהוא כתב זאת בהיותו בתימן, אדרבה הוא חיבר זאת אחר שהוא עלה לארץ ישראל. איני יודע כמה שנים הוא חי בארץ, אולי עשרים או שלושים שנה. ומה שאני יודע זה שהוא נפטר בשנת ה'תרצ"ד, לפני פ"ג שנים. [ויש אומרים בשנת ה'תרצ"ה בערך].

הרב המחבר ראה את השינוי שחל כאן ביהדות תימן, וכלפי זה הוא כתב ספרים, כגון 'יורה חטאים' הכולל תוכחות מוסר לגבי ירידת הצניעות והקדושה בארץ ישראל, ועל המוסר והרבה דברים כיוצא בהם. כמו"כ הוא כתב על המנהגים ועל המסורת. סגנון כתיבתו פורה מאד, ובזכותו יש לנו הרבה ידיעות נכבדות, ואת חלקם הבאתי בספרים בס"ד, ורוב ספריו עוד לא נדפסו.

הוא כותב תוכחות קשות מאד על מצב הדור. הוא היה ער ושומע ומאזין לעניינים שהיו אז. בין פרשת עקב לפרשת ראה יש נושא – 'משל ומליצה', שם במשך כמה דפים מובאים עניינים רבים מהמשלים אשר היו נפוצים בתימן. דברי חכמת חיים ומוסר השכל, בלשון ערבי. הוא אסף אותם והנציח זאת, את זה לא שייך לספר. היום היו קוראים לו "כלבויניק". הוא איש האשכולות, איש שהכל בו. הוא מבין בכל תחום ועניין, וגם בנושאים האלו של חידושי הדורות. הוא כותב דברים נפלאים ממש, ונקווה שבעז"ה כמו שאמרנו שספרו יראה אור.

מפיצי הידיעה העתיקו שני דברים בלבד, וטענו שהם נבואות או חזיונות. אין בדבריהם כלום, אלא סיפורי דברים שהוא שמע במו אזניו, רק שצריכים לבאר את הדבר. כותרת המאמר שם היא, **פליאה דעת**, והיא לקוחה מפסוק בתהלים, **פְּלִיאָה דַעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא אוּכַל לָהּ** [תהלים קלט ו]. הוא מתכוון לומר, שהדברים שהוא מביא באותו דף הם חידושים שלא נודעו לפני כן.

כך הוא כותב, **גם יש פליאה חדשה, שאם היו שני אחים, אחד בתימן ואחד בארץ ישראל, ויש לכל אחד מהם קופה קטנה בחיקו. וכשרוצה לדבר לו, מקשקשת כפעמון בתוך חיקו, ויודע שקורא לו חבירו, ופותחה ורואה אותו לפניו. ונותן לו שלום ומשיב לו, ומדבר עמו פנים בפנים כאשר ידבר איש אל רעהו מקצה הארץ ועד קצותה.**

לכאורה אפשר לתהות, על מה הוא מדבר?

זאת ועוד אחרת, שנתחכמו להחזיר הזקן בן שבעים שנה כבן שלושים שנה, על ידי חכמה. להשיר שערות לבנות, ולהעמיד לו שערות שחורות, ולהמשיך הקמטים ולמלאותם בשר, ולהבריאו מבלי שום ספק, ולחזק עצמיו ולהחזירו לבריאותו. וכבר ניסו בשנים עשר איש, והצליחו.

מבואר בבירור שהוא מעיד על ההווה ולא על העתיד.

אבל באריכות הימים, לא ניכר דבר זה אם יחיו אותם הימים הקצובים ויימשך להם בריאותם, או לאו. הוא אומר שלא ניתן כעת לדעת האם הניסוי הצליח והם יאריכו ימים, או שלא יאריכו ימים. מה שהוא יודע בנתיים זה שהם נראים כבני שלושים, אבל יש לו ספק לגבי העתיד.

זאת ועוד אחרת, שיש תכונת [מלה זו אינה מובנת כ"כ, ויתכן שצריך לומר 'מתכונת'. או שהכוונה היא למכונת לבנים, וצריך לומר 'מכונת'] **הלבנים, מקבצת חול וסיד ומים, ומגבלת ומייבשת ושורפת, ומוציאה שמונים אלף לבנים ביום אחד. וקולה מרעיש העולם כקול מים רבים כהמון גלי הים.**

יש מכונה שהיתה חדשה בתקופתו – לפני כמאה שנה, שעושה רעש עצום, והיא מכינה באופן פלא 80,000 לבנים ליום. זה מובן.

זאת ועוד אחרת, שיש תכונה, דהיינו מכונה, **מכניסים בה חמש מאות ביצים, ומוציאה אותם כולם אפרוחים מבלי אם.** כולם מבינים מה זה. המדובר הוא על 'מדגרה'. מהר"א ערוסי התפעל למראה המדגרה, וכתב זאת בספרו. **אבל כשיגדלו ויולידו ביצים, דוקא לאכילה. אבל להוציא מהם אפרוחים, לא יועילו.** הדבר נכון במדגרות של זמננו, ובשבילו זה היה חידוש נשגב.

עתה הוא מוסיף להביא דברים מוזרים שהוא ראה, ואיני יודע אם עפ"י ההלכה מותר לעשותם. **זאת ועוד אחרת, שמת עשיר אחד בפתע פתאום, ולא צווה, ולא ידעו מה היה בלבו.** מובן שלא היו לאותו עשיר יורשים, ולא ידעו הנוכחים מה לעשות עם כל רכושו. **ובא חכם אחד, והביאו שור ונקב בו נקב למשוך דם החיות דרך נקב לתוך המת, ומיד חזרה רוחו בו.** משכו דם משור חי לאותו עשיר, והוא חזר לחיים. **וצווה, ודיבר כל מה שבלבו, בהשכלת דעת בלי טירוף.** הוא דיבר כמו אדם שמבין עניין – **עד משך כ"ד שעות. והשור מת, והאדם חזר ומת,** אחר כ"ד השעות.

ודוקא המת הזה מביאין אליו פינקיות שלו. מלת 'פינקיות' אין לה מובן, וכנראה שצריך לומר 'פינקסיות'. נשמט כאן אות סמ"ך, כי לא היה לו מקום בסיום השורה, כפי שניכר מכתב היד. **ומתבונן בהם, וכותב בידו את אשר לוה ואת אשר הלוה, ואת כל המשכונות. בתיקון גדול, באין אומר ואין דברים. דאין לו רשות לדבר.**

נראה שזהו מעשה שונה מסיפור העשיר דלעיל. במעשה זה, המת אינו יכול לדבר, אבל הוא רושם על חשבונותיו – "לויתי כך וכך, הלויתי כך וכך. זהו משכון של אדם פלוני וכו'". דבר זה הוא תיקון גדול, כי מה שהוא לא הספיק לומר לפני פטירתו, מפני שלא חשב שימות פתאום ולא עלה בדעתו לומר זאת, הוא מתקן זאת ברשימותיו אחר פטירתו. למעשה, איני חושב שהיו סיפורים דומים לזה בעבר, וצ"ע.

הוא מוסיף דברים מפליאים טפי, **בתחילה, התחילו לנסות בזקן אחד בן שבעים וחמש שנה, שלא היה יכול להגביה מן הארץ אפי' משקל 'רטל ימני'.** אותו זקן היה ממש חלש, ואפילו משקל קל כגון 'רטל ימני', הוא לא היה יכול להגביה מן הארץ. משקל זה אינו קבוע לגמרי, ועניינו כמו 'רוטל' ו'ליטרא' המפורסמים. לצורך העניין נאמר כי 'רטל ימני' היינו כמשקל ק"ג אחד. אותו זקן לא היה מסוגל להרים אפילו משקל קל כזה.

אמרו לו, "רצוננו לנסותך להחזירך בָּחוּר". אמרו לו אנשי המקצוע, כי הם רוצים לעשות עליו נסיון. **אם תמות, תמות. ואם תחיה, כולא במזלא...** הכל תלוי במזל. אולי יחיה, ויחזור לימי בחרותו, ואולי ימות. **הלכו וְקָנוּ בחור, והשכירוהו, ומשכו ממנו הדם דרך צינור לתוך גוף הזקן. איש על דגלו, דם היד, ליד. דם הרגל, לרגל. מבלי ערבוב הדם בגוף, שלא יוזק.** העבירו את הדם מכל אברי הבחור לאברים המקבילים בגוף הזקן בכדי שהוא לא יוזק. הפלא ופלא.

וכיון ששלם הדם מהבחור, מת. גמרו לבחור הזה את כל הדם, והוא מת. **והזקן נתחזק ונתאמץ וחזר לתקפו וגבורתו. ועכשיו הוא כבן שלושים שנה, נושא על כתיפו משאוי חמשים 'רטל ימני' בכח עצום, ולא ייגע ולא ייעף.** עתה הוא יכול לישא על גבו שק מלט שלם. **ואפילו שיניו שהיו נעים ורפים, נתאמצו ונתחזקו.** אותות ומופתים.

גם החכמים אמרו, מה איכפת להמית אחד כדי להחיות אחד. את דבר זה איני מבין. מי הם החכמים האלו? וכי מותר לעשות דבר כזה, שימות אחד ויחיה חבירו? צריך עיון גדול בדבר. **אם יש על ידי סיבה אחרת. בדקו בדם בהמה חיה ועוף וכל רמש האדמה, ולא אהניא להו למהוי כדם האדם, עד שבדקו בדם קוף, ומשכו דם דרך צנור לתוך אדם זקן, ועירב לבוא לאדם זה חיות וחוזק ואומץ ובריאות גוף ובריאות בשר.** הוא אומר שניסו לערב את דמי כל החיות והבהמות בדם האדם ולא עלתה בידם, רק דם הקוף הצליח להתערב בדם האדם.

הרבה מתכונות הקוף, שוות לבני האדם. הסיבה לכך היא מפני שנאמר [בראשית יא ט], **וּמִשָּׁם הֱפִיצָם יְיָ עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ,** ללמד שאותם שנפלו ביערות נהפכו לקופים. ולכן מברכים עליהם 'משנה הבריות' (כמ"ש בס"ד בעיני יצחק על ש"ע המקוצר סימן מ"ו אות י"ז) והרחבתי על כך בס"ד בנפלאות מתורתך אשר עודנו בכתובים. מפנ"כ יש הרבה תכונות דומים ביניהם. זה מה שהעלה מהר"א ערוסי, שלפי הניסויים דוקא דם קוף התאים לבני האדם. וסיים על זה שם, **ומזה המעשה ניסו בשנים עשר אנשים. ואמרו די, עד משך עשר שנים, לראות אם יעמדו בבריאותם ובתוקף גבורתם, ויצליחו במעשיהם.**

את הפיסקא הזו, הכוללת דברים מוזרים, חושבני שגם היום לא יכולים אנשי המקצוע לעשות. בעז"ה בהמשך נסביר את העניין, כי המשך המאמר יגלה על הכל.

כבר הקדמתי שמהר"א ערוסי כתב את ספרו בארץ ישראל. דבר זה נזכר בספרו שם בהדיא, למשל כי הוא כותב בתחילת פרשת מצורע בזה"ל, **נכנסתי מארץ התימן לארץ ישראל, והגעתי לפתח תקוה, בכפר התימנים מחנה יהודה וכו'.** והכוונה למה שידוע היום כשכונת 'מחנה יהודה' בעיר פתח תקוה. הזכרתי זאת

בחוה"מ פסח האחרון, שנת ה'תשע"ו ב'שכ"ז, בהקבלת פני רבו בעיר אלעד. ונדפס בעלון פעולת צדיק [מספר 69] בחודש תמוז באותה שנה. לפי זה יובן ההמשך.

יש נחל הירדן, נחל גדול ועצום, ויורד מאצל טבריא. ויש נחל שני גדול, דרך חָרָן יורד. חרן כנראה שהיא בכיוון סוריה. **ויש ביניהם הר גבוה, מפסיק בין שני הנחלים. וחכם אחד אמר, שרצונו להבקיע ההר המפסיק ביניהם, לערבם.** הוא רצה לחבר את שני הנחלים – **כדי שייכנסו זה בזה. ואחר כך יעלה את המים שבשני הנחלים, ולהעלותם במכונות, להשקות את כל ארץ ישראל ממקום אחד. ויוכל בחכמתו לעשות זאת.**

גם הוא רצה לעשות חשמל, עששית גדולה בירדן, להמשיך אור לכל החשמלים שבארץ ישראל כולה, ממקום אחד. ויוכל לעשות זאת בחכמתו.

חושבני שבפיסקאות אלו הכל מתבהר. מי שיודע היסטוריה, מבין שהחכם האמור כאן הוא "הזקן מנהריים" [רוטנברג], שהוא הראשון אשר תכנן ורצה לעשות את החשמל לארץ ישראל בדרך המבוארת לעיל. יצירת חשמל היא קיבוץ האלקטרונים ויישורם לזרם אחד. וצריך לזה משהו שמסתובב במהירות עם מגנט וסליל נחושת. וכיון שמוכרח כח גדול בכדי לסובב זאת, את ה'טורבינה', הוא הגה רעיון לבנות באופן מלאכותי מפל מים. כי אותו חכם חשב שעל ידי חיבור הנחלים יהיה זרם מים אדיר, וכך תהיה הפעולה הזו.

ממילא מובן בהחלט שמהר"א ערוסי שמע דברים מציאותיים, ואותם הוא הביא בספרו. כנראה שאת חלק מן הדברים הוא לא הבין בדיוק. ויתכן גם שאת חלק מן הדברים הוא שמע ממישהו אחר, וההוא לא העביר לו דברים מדוייקים. יתכן גם שחלק מן הדברים נאמרו רק בתורת השערות, שדברים כעין אלו יכולים לקרות. הגו רעיונות, וחזו חלומות נעימים.

מי שיבדוק בספרים ויפשפש מה היה בדיוק בזמנָם, מסתמא ימצא פשר דבר.

בכל אופן, דבר אחד ברור. אין המדובר כאן על נבואות וחזיונות של ממש, אלא על דברים שהוא שמע או שסיפרו לו. וזהו מקור הסיפורים הללו.

שאלה מהקהל: לגבי טלפון, זכורני שהיה בתקופה זו טלפון?
תשובת מרן שליט"א: בתקופה זו אכן היה טלפון, אז רק אצל בודדים. היה גם מה שנקרא 'טלגרף', וגם בתימן זה היה, וקראוהו בשם סִלְקְ. עמודים גבוהים. כנראה שדיברו אז בארץ ישראל על הרעיונות שהוא מביא, הציעו רעיונות ותכניות, ולכן הוא כתבם. חֵלֶק מן הדברים הן דמיונות או שגעונות או שקרים, וכנראה שהוא האמין. או לא הבין בדיוק שזה רק הצעת אפשרות, וכתב לפי הבנתו.

אני רוצה לסכם את ההערות על "התגלית", שנמצאו בספר 'תועפות ראם'.
א. כפי שאמרנו הספר לא נכתב בתימן אלא פה בארץ ישראל, וכפי שנראה גם מהמשך המאמר שהקראנו לעיל.
ב. זה לא בפרשת בא, אלא בפרשת וארא.
ג. זה גם לא קשור לענייני כישוף, ומי שחושב כך הוא מדמיין. לא מוזכר שם כישופים לא לפני ולא אחרי. היה להם מטרה לקשר את הדבר לענייני כישוף, לחזק את "התגלית", כאילו כוונתו היתה להתנבא על העתיד. זה גם לא קשור לענייני קבלה.
ד. שקר גמור לכתוב לרבים ולומר שכתיבתו היא בסגנון 'מה יקרה בדורות הבאים'. אין שום רמז לזה בכל הנושא שם, והיה למישהו עניין לשקר בכך.
ה. בהמשך יש גם זיוף מכוון. הם כתבו בלשון 'שיתחכמו להחזיר הזקן'. והנה כשאני פותח את הספר אני נוכח לראות שכתוב, 'שנתחכמו להחזיר הזקן'. נו"ן במקום יו"ד. כנראה היה מי שזייף בכדי להטעות את האנשים, כאילו מדובר על העתיד.

אמנם, מה שהם אומרים כי ספרי חכמי תימן נכתבו בקדושה ובטהרה, זה אכן נכון. אבל שאר הדברים אינם קיימים, לא מינייהו ולא מקצתייהו. גם זה לא קשור בכלל לקבלה כמו שהם כתבו. שיזהרו שלא לתלות בוקי סריקי במהר"א ערוסי.
[גם ידידי הרה"ג איתמר חיים הכהן שליט"א הודיעני כעת שבזמנו כאשר ראה את הספר כדי לערכו לדפוס, לא ראה שום חשיבות לפרסם את הדברים הללו].

דברי מרן שליט"א שפורסמו בספר 'בנין שלום', ודברים שהביא בשם הר"א ערוסי הלוי הנ"ל בעניין הפגישות שבין החתן והכלה לפני חתונתם.

ברוך השם שזכינו לאחרונה שיצא לאור ספר **בנין שלום,** אשר כולל 'הנהגה והלכה לחתן ולכלה בתקופת האירוסין'. לצערנו, הרבה מבני ישיבות היקרים הי"ו פרצו גדרות בשנים האחרונות. נפגשים ביניהם יותר מדי, ואפילו אחרי השידוכין שכבר גמרו את בדיקות ההתאמה. הם נפגשים ומפטפטים הרבה זמן. גם הולכים לטיולים שאין רוח חכמים נוחה מהם, ולפעמים גם למקומות שאסור להסתובב שם, רח"ל.

זיכה אותי ידידי הרב אלמוג שלמה אכלופי יצ"ו מירושלם בספר הנזכר, שהשאיל לי אותו, ספר חשוב אשר מעורר על כל הנושאים הללו. [כמדומה שהרב המחבר דיבר אתי על כמה מהדברים, ובעיקר על מה שכתבתי, והביא בספר]. ברוב ספרו הוא מצטט מן הכתובים.

כל נושא הפגישות לא היה קיים בעבר אצלנו, ולא בכל תפוצות ישראל, ועיקרו הגיע מהמשכילים, ומירידת הדורות. גדולי הדור מתריעים על הפרצה, היאך מתנהגים שלא בצניעות לפני החתונה, ושנגרמים מזה מכשולים גדולים. ח"ו, בסופו של־דבר נגרמים גם הרבה בעיות בשלום הבית. כי כשלא מתנהגים בקדושה, אין למה לצפות.

והנה בכדי להראות את השינוי ואת ירידת הדורות בנושא הזה, הביא את דברי מהר"א ערוסי הנזכר, אשר היה גובראַ רבה, ממה שכתב בספרו יורה חטאים, כפי שהבאתיו בס"ד בש"ע המקוצר בדיני שידוכין [ח"ו סימן רה אות נה דף שסא] וכדאי לשמוע את סגנון הלשון המובא שם [דף קב], עד כמה חשוב העניין הזה.

מנהג אוזל – צנעא [ככתוב בפסוק – בראשית י כז – **וְאֶת הֲדוֹרָם וְאֶת אוּזָל וְאֶת דִּקְלָה**] **וכל אגפיה** – דהיינו כל מחוז צנעא, **שאם יארס אדם אשה, בין קטנה ובין גדולה, לא ייראו פנים בפנים, עד הכנסתם לחופה.** קל וחומר שאין מושגים של "פגישות". **ובושים מאלהים ואדם לדבר זה עם זה, דהוי זילותא יתירא. ואם ייארע שיפגעו זה בזה במקרה, רעדה אחזתם מהבושה. זולתי אם כבר היה קדושין בפרוטה וכו'. מנהג יהודי תימן, אחר שתתארס, פרישות גדולה. לא תתחבר עמו, ולא תתראה בפניו, לא בדרך ולא ברחוב. והוא נפרש מלהיכנס בבית חמיו, והיא יחידית ואין איש מאנשי הבית שם בבית.**

אבל בארץ ישראל, לא כן. אלא נקשרים זה בזה ככלב וכו', בפריצות גדולה בלי בושה וכו'. והמה קשורים יחד ברחובות ובשווקים, ובכל הטיולים.

רחמנא ליצלן. הוא כתב דברים חריפים גם בעוד הרבה נושאים העומדים על הפרק. על תרבות האכילה וסדריה, הוא עורר מאד בין היתר באחד מספריו. בספר קורא הדורות שהזכרנו בפרט, מובאים סיפורים רבים ששמע מחכמי תימן. אם אנו רוצים שלא יהיה חרבן, אנו צריכים זכיות וחיזוקים, כגון מה שכתוב בספריו. יה"ר שייצאו לאור בהקדם.

בספר בנין שלום מביא בהמשך את שכתבתי בס"ד שם בעיני יצחק, שיש לנו להשתדל ככל האפשר ללכת בדרכי הצניעות והקדושה של אבותינו וכו', יעו"ש.

בענייני הטכנולוגיה והמכשירים הסלולריים בהלכה.

כיון שאנו עוסקים בנושא המכשירים הטמאים, כמו שדיברנו למעלה שזהו החרבן של זמננו. ומה־גם שהיה חשוב לי להעיר על הזיוף בדברי מהר"א ערוסי, שלא יחשבו להיתלות בו, כביכול יש מקום להתיר את השימוש בטלפונים הפסולים עם התמונות, מן הראוי לצטט בפניכם ספר נוסף שהגיע השבוע לידי, הנקרא **יד עם קודש**, שם הוא מברר את נושאי **הטכנולוגיה והתקשורת בהלכה**.

אברך יקר מירושלם עיקו"ת חיבר ספר זה, והחידוש שזה לא מהבחינה המוסרית וההשקפתית שבמכשירים אלו, אלא בעיקר מהבחינה ההלכתית שבהם. הספר נכתב עפ"י עיקרי הדינים בלבד, בלא להרחיב ולהיכנס לענייני מוסר. אני אקריא בס"ד מספר קטעים מספרו, ואין טעם להזכיר את שמות הרבנים המובאים שם, כי הוא מביא את הרבנים מכל העדות.

בדף ע"ב כתוב כך, **המחובר לקבוצות שונות, כגון וואטסאפ, ומקבל דרכן סרטונים, קליפים וכדו', שאסור להסתכל עליהן, המביאים לידי הרהור עבירה או שחוק וקלות ראש, הרי זה עובר בנוסף לכל איסורי תורה, גם על לאו ד'לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת'** [שמות כג ב], **ועל 'וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב'** [תהלים א א]. **ויש ספק גדול אם הוא כשר לעדות, אי נאמן הוא על איסורים ואם אפשר לסמוך עליו בכתיבת סת"ם ושחיטה ושאר עבודות קודש.**

וכבר נודע פסקיהם וכו', שאין להתיר לקחת כעדי הקדושין, אנשים המחזיקים ומשתמשים באייפון או אינטרנט פרוץ וכו'. בהמשך בדף ע"ג כתוב כך, **קם דינא, דאין ליקח עדים המחזיקים מכשירים שכאלה, מחשש פסול עדות מדאורייתא או מדרבנן.**

היתי באיזו חופה בעבר, ובלי ידיעתי הזמינו את אחד העדים בעת שהיה לו מכשיר פרוץ. ממש חשכו עיני בראותי אותו, הוא נראה רב בישראל, והולך עם פראק... מישהו אמר לי בלחש, "הרב, יש לו מכשיר טמא, וכבר הזמינוהו להיות עד".

וכי נבייש אותו כעת? לא ידענו מה לעשות.

בעודי חוכך בדעתי כיצד לנהוג, אולי אשאל אותו, שישיב לי שזה טעות ושהוא מכשיר כשר. או שיאמר לי עכ"פ שהוא מוגן [הרי יש להם כל מיני תירוצים מעין אלו. למעשה נביא בהמשך בס"ד שאין מציאות של "אייפון כשר"]. לפתע אני רואה שהביאו עד אחר. שאלתי את בעלי השמחה, מה קרה? הם השיבו לי שמעצמו הוא פרש מלהעיד. ברוך השם, הוא רק ראה שמתלחשים עליו, ומיד הוא אמר, "תקחו עד אחר". כנראה שהוא יודע בעצמו שהוא פסול. השם ירחם.

מובא בקובץ הנ"ל בדף ע"ו כך, **שאלה: המוצא מכשיר שאסרוהו חכמי ישראל, האם יש מצוה להשיבו לבעליו. או הנכון שלא ירים את המכשיר כלל. והאם צריך לשבור את המכשיר**? יש כאן בעיא, מישהו מצא מכשיר טמא, יש לדון האם הוא מחויב במצוות השבת אבידה. האמת שזו טענת היצר הרע, הוא אומר למוצא, הנה יש לפניך מצוה מדאורייתא, תיזהר שלא להחמיץ אותה.

היו רבנים ומחנכים שהחרימו מכשירים פסולים מתלמידים ומבחורי ישיבות, ובסוף הם עצמם נכשלו בהם. הם רק "הסתקרנו" לדעת מה יש שם?... בסוף הם נפלו לאבדון רח"ל. בקושי הצליחו להחזיר אותם.

תשובה: הנכון הוא שאין להשיב את המכשיר הלזה אפילו אם הרימו, משום: 1. על הרוב פטור מלהשיב, עפ"י הנראה מהשו"ע שפסק כמ"ד שזקן ואינה לפי כבודו, דמחוייב להשיב האבידה אם התחיל במצוה, היינו דוקא בבהמה ולא בדבר דומם.

הכי ראוי היה שלא להרים את זה בכלל, אבל הוא אומר, כי גם אם המוצא הרים את המכשיר, אין להחזיר זאת לבעליו, מפני הסיבה הראשונה הנ"ל.

וכן מפני סיבה נוספת – 2. עובר על איסור של, 'וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל' [ויקרא יט יד]**. משום שקרוב לודאי שייכשלו בו באיסורים, ובעצם העובדא שעובר בלאו ד'לא תסור' כבר בהחזקת המכשיר, אפילו כשלא נכשלו בו בשאר איסורים.**

3. איכא חילול ה' כשמחזיק בו המוצא, וצריך להתרחק מן החשד, שלא יחשדוהו שיש לו מכשיר פסול. עיין מה שכתב הראנ"ח בשו"ת מים עמוקים (ח"ב סי' מ"ב), גבי המביא על עצמו חשד באיסור עריות, אפילו שלא איכוון לאיסור, שיש בזה חשש דאורייתא.

4. צריך להרחיק עצמו מן העבירה, שמא יבוא להיכשל בעצמו, וכידוע אין אומרים לאדם, חטא בשביל שיזכה חבירך.

שאלה מהקהל: אני שמעתי שאמרו באחד מהכוללים משמו של הרב שליט"א, כי יש דין השבת אבידה אפילו במכשירים הפסולים. יתכן גם שהרב דיבר על כך באחד מהשיעורים בעבר?

תשובת מרן שליט"א: מסקנת הדברים היתה הפוך. אין על זה דין השבת אבידה. כבר שמעתי הרבה דברים שאמרו אנשים בשמי. ואני עצמי כששמעתים, היתה לי זו הפעם ראשונה שנתוודעתי להם. בשביל לחפש תירוצים, יש לאנשים כל מיני חלומות ודמיונות. זה שקר וכזב. כבר נאמר [פסחים קיב.] **אם ביקשת להיחנק, הִתָּלֵה באילן גדול.**

בדף ע"ח מובא כך, **אם ירצה האדם לצאת ידי חובת כל השיטות, ולהחמיר ולהשיב את המכשיר הפסול הזה לבעליו** – אותו אדם רוצה להשיב אבידה "לחומרא". **נראה דבנ"ד אין זו חומרא, אלא קולא ועבירה. משום שעל ידי הוא לכל הפחות מסייע בידי עוברי עבירה. וכפי שכבר נתבאר, כמה עשין ולאוין כרוכים ותלויים בהחזקת מכשירים אלו.**

ובדף צ"ד מובא כך, **שאלה: המחזיק ברשותו מכשיר פסול, אך אינו משתמש בו, האם עובר על איסור? ואם כן, האם איסורי דאורייתא או דרבנן? ובאלו איסורים נוספים יכול לעבור המחזיק ברשותו, ומשתמש במכשיר זה?**

תשובה: המחזיק ברשותו מכשיר פסול, עובר בכמה איסורים חמורים בעצם החזקת המכשיר, אף כשאין משתמש בו כלל. והמשתמש במכשיר זה, עלול לעבור בארבעה עשר מצוות לא תעשה (ומתוכן אחת מדרבנן), וח' מצוות עשה, וב' ארורין, המצויין לבוא על ידי השימוש בו.

בקובץ הנ"ל בדף קי"ד מובא כך, **חיבור האינטרנט למחשב הוא אבן נגף ומשחית, כמו ששמעתי מאנשי חו"ל וגם כאן בארץ ישראל, שעל ידי זה יכולים להכניס לבית דברים מתועבים ואסורים, יותר מכל ז' מדורי גיהנם ושאול תחתית שבעולם. אפשר להכניס קולנוע שלם במתכונתו, בלי שום ביקורת, עם תמונות חיות וסרטים שלמים, דברים שאסור בכלל להעלותם על שפתי הפה. זוהי סכנה עצומה חדשה של דורנו, ועוקר יסוד היסודות של קדושת ישראל, 'כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים'** [משלי ב יט]**.**

אין אנו נותנים הכשר לאינטרנט חסום, כי קיבלתי ממרן החתם סופר זי"ע איש מפי איש, כי רב קהילה בכוחו להעלים עין בדיעבד, אולם אסור ליתן הסכמה על דבר שבדיעבד. לא ייתנו הסכמה על כך. אם בא מישהו ומחזיק חסום, לא נמחה בידו. אך אין לתת גושפנקא ואישור על כך. [לכאורה הוא מוסיף בזה יותר מבעל העקידה פרשת וירא שער כ', כי חמור מאד שיסכימו ראשי הקהילה על חטא מסויים כמו, משמע כי על דבר שאינו חטא ממש, רק

הוא בדיעבד, שפיר דאמי]. **וכן לענייננו, כאשר מכניסים לבית אינטרנט חסום למטרת מסחר, ניתנה רשות לחכמי ישראל לשתוק ולהעלים עין, כאשר יודעים הם שאינו מסית ומדיח מן הדרך הישרה.** אבל יצילנו ה' אם ניתן על כך הכשר.

עוד כתוב בקובץ הנ"ל בדף קי"ז, **הגאון וכו' נכנסו לראש הישיבה שליט"א וכו', לשאול אם ראוי לתת הכשר על האייפון המוגן? והשיב ראש הישיבה שהוא לא מסכים בשום אופן, וכן דרכו של יצר הרע. הוא נכנס בערמה, ובהמשך אחר כך מתגלים הדברים.** אכן, הרבה רבנים נתנו הכשרים. אבל הם לא ידעו על מה הם נותנים הכשר. בסוף התגלה שאנשים איבדו את עצמם לדעת ממכשירים אלו, עם ההכשר. **ואף חרה לראש הישיבה מאד, שאחד מהרבנים קרא למכשיר "אייפון כשר", ודפק על השלחן ואמר, "אין דבר כזה אייפון כשר".**

ובסוף העמוד שם, **אסור להשהות ברשותו מחשב שאינו מנותק. כל מי שמשהה בידו מחשב שאינו חסום מהאינטרנט לצורך כתיבת חידו"ת, הרי הוא מקיים מצוה הבאה בעבירה.** מספיק החרבן הזה שהיה עלינו. לא צריך עוד אחד. אנשים מחפשים להם כל מיני היתרים, וחושבים בטעות "לי זה לא יקרה". השם ברוך הוא ישמור את עמו ישראל, ויצילם מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה. וימלא כל משאלות לבנו ולבכם לטובה. אכי"ר.

דברים בשבח הקובץ החדש 'יום השביעי' על מלאכות טוחן ולש, מאת הרה"ג משה רצאבי שליט"א.

מבקשים כעת ממני לדבר על ספר חדש. לא התכוננתי לכך, כי אמרו לי מעיקרא שזה לא מיועד להפצה, רק מחלקים למנויים על הוראת קבע למכון 'פעולת צדיק'. וגם לא הספקתי לעיין בספר, זולת ממש בחטף. לכל הפחות נדבר בקצרה.

ובכן, אני רוצה להודיע בעזרת השם יתברך כי יש בשורה טובה. זכינו השבוע לקובץ נוסף מהחוברות **יום השביעי**, על הלכות מלאכות טוחן ולש בשבת. בני הרה"ג משה שליט"א, זכה להוציא חוברת זו, יישר חיליה לאורייתא. הרב ניר טיירי יצ"ו זכה לבצע את העניין ולהוציאו מן הכח אל הפועל. ממש תורה מפוארה בכלי מפואר.

כולם דרשו וביקשו למלא את החסר. אני לא הרחבתי לפרט בהלכות שבת שבספר ש"ע המקוצר, כיון שאינו נוגע למנהגים כ"כ, ואינו נוגע לעיקר מטרת הספר. אבל בדורנו צריכים לפרט הכל.

בני בכורי הרה"ג משה שליט"א זכה לשבת על התורה ועל העבודה, ולפרט את כל הדברים, ללבן אותם בצורה יסודית ממש. אנו מחכים להוצאת הספר המלא והמושלם, כי אז הוא יהיה בס"ד אחד מהספרים היסודיים והמקיפים בהלכות שבת.

אבל גם עכשיו שיצאה רק חוברת נוספת מהסדרה [בעבר הוא הוציא חוברות על דיני מוקצה, ועל דיני הדלקת נרות, וכן על דיני רפואה ויולדת, ועל דיני בורר], על הלכות טוחן ולש, הדבר חשוב מאד. אין כדאי לחכות להוצאת הספר המלא...

נברכו שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה, לכוון לאמתה של־תורה, ושיתקבלו הדברים בציבור. לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל. אכי"ר.

הודעה חשובה!

שיעור זה הוקלד עפ"י שמיעה בעיקר, נערך והֻגַּה לפי הבנת העורך. השיעור היה לנגד עיני מרן שליט"א קודם הוצאתו,הוסיף עניינים וציין מקורות, שיפר ותיקן דברים רבים, אולם מפאת העומס הרב המונח על כתפיו, נבצר ממנו לעבור הגהה מדוקדקת, להאיר ולהעיר בהרחבה כבשיעורים שעברו.
לאור האמור, בכל ספק או שאלה המתעוררת למעיין בשיעור זה, יש לו לברר היטב את הדבר להלכה ולמעשה אצל מרן שליט"א.
הערות ותיקונים יתקבלו ברצון.